

Τεχνολογικό
Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Σχολή Επιστημών Υγείας

Πτυχιακή εργασία

**ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΣΤΟΜΑΤΟΦΑΡΥΓΓΙΚΗΣ ΔΥΣΦΑΓΙΑΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ
ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ**

Αμαλία Ερωτοκρίτου

Λεμεσός, Μάιος 2021

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Πτυχιακή εργασία

ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ
ΣΤΟΜΑΤΟΦΑΡΥΓΓΙΚΗΣ ΔΥΣΦΑΓΙΑΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ
ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ

της

Αμαλίας Ερωτοκρίτου

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Δρ. Αστέρω Κωνσταντίνου

Λεμεσός, Μάιος 2021

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Αμαλία Ερωτοκρίτου, 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης, της Σχολής Επιστημών Υγείας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την Δρ. Αστέρω Κωνσταντίνου για την συνεχή βοήθεια, την πολύτιμη καθοδήγηση και την στήριξη που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια συγγραφής της πτυχιακής μου εργασίας. Την ευχαριστώ θερμά για τον χρόνο που μου αφιέρωσε και τις χρήσιμες συμβουλές που μου έδωσε. Οφείλω επίσης να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην οικογένεια και τους φίλους μου για την στήριξη και την πίστη που είχαν σε μένα. Ακόμη, θα ήθελα να απευθύνω τις ευχαριστίες μου στις συμφοιτήτριες μου, οι οποίες ήταν συνοδοιπόροι μου σε όλο αυτό το ταξίδι και που μοιραστήκαμε όλες αυτές τις στιγμές μαζί, παρέχοντας η μία στην άλλη συμβουλές και ψυχολογική υποστήριξη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Η δυσφαγία στη Σκλήρυνση κατά Πλάκας (ΣΚΠ) είναι συχνό σύμπτωμα και υπολογίζεται μεταξύ 36-81%. Υφιστάμενες έρευνες έχουν εστιαστεί στον επιπολασμό και στη φύση της δυσφαγίας στη ΣΚΠ, παρέχοντας περιορισμένες πληροφορίες για τις επιπτώσεις που προκαλούνται στη ψυχοκοινωνική λειτουργία του ατόμου.

Σκοπός: (1) Να διερευνήσει το βαθμό και τη φύση των ψυχοκοινωνικών επιπτώσεων της στοματοφαρυγγικής δυσφαγίας σε άτομα με ΣΚΠ και (2) Να εκτιμήσει αν ο βαθμός της αναπηρίας στη ΣΚΠ σχετίζεται με το βαθμό ψυχοκοινωνικής επιβάρυνσης, λόγω δυσφαγίας.

Μεθοδολογία: Συμμετέχοντες ήταν 113 άτομα με ΣΚΠ (69 γυναίκες) με και χωρίς δυσφαγία με διάφορους βαθμούς αναπηρίας (EDSS $Mdn=4.0$, $IQR=4.5$, Mdn ηλικία: 49). Η δυσφαγία διαγνώστηκε με βιντεοακτινοσκόπηση (VFS) και η αναπηρία εκτιμήθηκε με την κλίμακα EDSS. Η ψυχοκοινωνική επιβάρυνση μετρήθηκε με το ερωτηματολόγιο DHI.

Αποτελέσματα: Διαφάνηκε ότι η δυσφαγία επιβαρύνει το 74% των ατόμων με ΣΚΠ ($N=84$), περιορίζοντας την κοινωνική και ψυχολογική λειτουργία ($DHI M=10.6\pm 14.1$). Οι συχνότερες ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν βήχα κατά την κατάποση υγρών και στερεών, ξηροστομία, αποφυγή κάποιων φαγητών, επιπλέον χρόνο για ολοκλήρωση γευμάτων και μείωση απόλαυσης φαγητού. Ενδιαφέρον αποτέλεσμα είναι ότι τα άτομα με δυσφαγία και χωρίς δυσφαγία παρουσίασαν παρόμοιο βαθμό αυτό-εκτίμησης ψυχοκοινωνικών επιπτώσεων, με εξαίρεση τον τομέα της λειτουργικότητας της σίτισης όπου υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ($p<0.005$). Παράλληλα, βρέθηκε μικρός βαθμός συσχέτισης μεταξύ αναπηρίας και σοβαρότητας ψυχοκοινωνικής επιβάρυνσης λόγω δυσκολιών κατάποσης ($rho = 0.278$, $p=0.002$).

Συμπέρασμα: Συμπερασματικά, η δυσφαγία φαίνεται να επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα ζωής των ατόμων με ΣΚΠ σε διάφορους τομείς. Τονίζεται η σημαντικότητα των κλινικών ευρημάτων στην κλινική παρέμβαση και δίνονται κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα και διερεύνηση άλλων παραγόντων που πιθανόν να επηρεάζουν την αυτό-εκτίμηση της ποιότητας ζωής στην κατάποση.

Λέξεις κλειδιά: Σκλήρυνση κατά Πλάκας, δυσφαγία, ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις, ποιότητα ζωής, αναπηρία

ABSTRACT

Background: Dysphagia is a common symptom in Multiple Sclerosis (MS) ranging between 36–81%. Research has focused on the impairment caused by dysphagia in MS, providing limited information about its impact on the person's psychosocial functioning.

Aim: To investigate the psychosocial impact of oro-pharyngeal dysphagia in a group of people with MS. The research questions are: (1) What is the degree and nature of the psychosocial impact of oropharyngeal dysphagia in people with MS? (2) Is there a correlation between the severity of physical disability and psychosocial impairment due to dysphagia?

Method: 113 people with MS (69 women) with and without dysphagia and varying degrees of disability (EDSS *Mdn*=4.0, *IQR*=4.5; *Mdn* age:49 years) participated in the study. Dysphagia was diagnosed by videofluoroscopy (VFS) and disability assessed with the EDSS scale. The psychosocial impact of dysphagia was measured with the Dysphagia Handicap Index (DHI) questionnaire.

Results: 74% of the participants (N = 84) reported that dysphagia impacts their life, limiting social and psychological functioning (DHI *M* = 10.6 ± 14.1). Most frequent participant reports include: coughing while swallowing liquids and solids, dry mouth, avoiding certain foods, extra time to complete meals and reduced food enjoyment. Of interest is that the group without dysphagia had similar results in their self-assessment of psychosocial impact as the group presenting with dysphagia with the exception in the area of feeding functionality ($p < 0.05$). Results further suggest that the degree of MS physical disability is related to the severity of psychosocial burden.

Conclusion: In conclusion, dysphagia appears to affect the quality of life of people with MS negatively. The importance of clinical findings in clinical intervention is emphasized and directions are given for future research.

Keywords: Multiple Sclerosis, dysphagia, psychosocial impact, quality of life, handicap